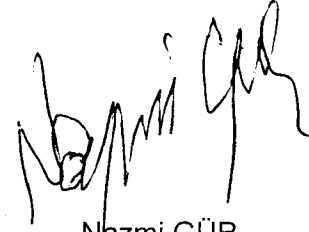

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışışleri Bakanı Sayın Ahmet DAVUTOĞLU** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nazmi GÜR
Van Milletvekili

Bilindiği üzere Türkiye-İran ve Türkiye-Irak sınırında, silahsız olarak sınır ihlalinde bulunan gerek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerek diğer ülke vatandaşı kişilerin yaşam hakları sınır güvenlik birimlerince hukuka aykırı şekilde ihlal edilmektedir. Güvenlik birimleri sınır ihlalinde bulunan vatandaşları yakalayıp haklarında yasaların öngördüğü işlemleri uygulayabilecekken, vatandaşlara hukuka aykırı şekilde ateş açmakta, vatandaşları ve yük hayvanlarını yaralamakta veya öldürmektedir. Bu tür olayların sıklıkla yaşandığı Van-İran sınırı maalesef yine hukuk-dışı bir öldürme ve yaralama olayına sahne olmuştur. 15 Ağustos 2013 tarihinde Van ili, Çaldıran ilçesine bağlı Beydoğan Köyü'nde ikamet eden Nurettin KARAKOÇ, Türk askerlerinin açtığı ateş sonucu öldürülmüş, Feyyaz KARADENİZ ise yaralanmıştır. Görgü tanıklarından bizzat olay yerinde edindiğim bilgiler arasında vahim bir iddia da mevcuttur. O da Türk askerlerinin adı geçen vatandaşlarımıza kasıtlı olarak, onları infaz etmek üzere ateş açtığı yönündedir. Lakin bu olay münferit bir olay değildir. Bu olaydan önce de 15 Nisan 2013 tarihinde Van ili, Özalp ilçesine bağlı Oymaklı Köyü'nde ikamet eden Arif NOYAN İran askerlerince açılan ateşle öldürülmüş, Zeki YALÇINKAYA da yaralanmıştır. Yine 02 Şubat 2012'de Van Saray sınır boyunda Reşat KARAHANÇER İran askerlerince öldürülmüş, Metin ÜSTE ve Aziz BELED yaralanmıştır, 07 Ağustos 2012'de ise Çaldıran sınır boyunda Vesim ZENGİN ve 19 Eylül 2012'de Saray sınır boyunda Sedat ERDURUR'un, Türk ve İran askerince öldürüldükleri bildirilmiştir.

Yaşanan ölüm olaylarının çoğunda vurulan kişilere yaralı olarak ulaşıldığı, ancak bu kişilere vaktinde tıbbi müdahalede bulunulmadığı gerekçesiyle, yetkililerin bilinçli ihmal ile bu kişilerin ölümüne yol açtığı iddia edilmektedir. Aynı şekilde yetkililerin yaralama ve ölüm olaylarıyla ilgili Türkiye'de ve İran'da yapılması gereken cezai ve idari soruşturmalarla yargılamaları etkin bir biçimde gerçekleştirmediği iddiaları da dillendirilmektedir. Bu iddialar ciddi ve vahim iddialardır. Halbuki Türkiye Cumhuriyeti devleti, hem kendi yasaları hem de 14 Mart 1937 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti ile İran Devleti arasında Hudut Mıntıkasının

Emniyetine ve Mezkur Mıntıkada çıkan Hadise ve İhtilafların Tesviyesine ait Mukavelename" ışığında, kendi vatandaşlarına karşı sınır bölgesinde işlenen hak ihlalleriyle ilgili etkin soruşturma ve yargılama yapmakla ve hak kayıplarını tazmin etmekle, yine suç mahalli veya faili İran'da ise, İran makamlarının ilgili hak kayıplarıyla ilgili soruşturma ve yargılama yapmalarını ve kayıpları tazmin etmelerini takip etmek suretiyle sağlamakla yükümlüdür. Aynı şekilde Türkiye Cumhuriyeti devleti, yaşam hakkı ihlalinde bulunduğu İran vatandaşları için ilgili etkin soruşturma ve yargılama yapmakla ve kayıpları tazmin etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülükleri ilgili yetkililere hatırlatmak ve bunların etkin bir biçimde yerine getirilip getirilmediğinin kamuoyunca anlaşılması gerekmektedir.

Bu Bağlamda;

1-Son on yıl içinde Van ili sınır bölgesinde İran askerlerince Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına karşı işlenen öldürme ve yaralama olaylarından kaçıyla ilgili İran makamlarınca, cezai ve idari soruşturma ve yargılama yürütüldü? Bu olaylarda mağdur veya davacı olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, İran'daki yargılamalara katılımı, hukuki süreç ile ilgili bilgilendirilmesi, yol masrafları, tercüman ve avukat temin edilmesi ve benzeri ihtiyaçları noktasında Türk makamlarının, vatandaşlarına sunduğu bir hizmet veya hayata geçirmeyi öngördüğü bir çalışma var mıdır? Bu olaylarla ilgili İran makamları, kaç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına, toplam ne kadar Türk lirası tazminat ödemiştir?

2-Türkiye-İran sınırında silahsız bir biçimde isteyerek veya istemeden sınır ihlali yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına, İran askerlerince ateş açılması, vatandaşlarımızın öldürülmesi ve yaralanması karşısında, Türkiye Cumhuriyeti devleti nasıl bir diplomatik tedbir almış veya alacaktır? Son günlerde tarafınızdan çokça dillendirilen 'İnsani Diplomasi' odaklı dış politikamızda sınır bölgesinde İran askerlerince yaşam hakları ihlal edilen vatandaşlarımızla ilgili somut bir plan veya proje mevcut mudur?